

— Κύριε Φίξ, εἶπε τραυλίζων, καὶ ἀληθῆ ἂν ἔσα μοῦ λέγεις, . . . καὶ κλέπτῃς ἂν ᾔηνε υἱόθεντός μου . . . ποῦ δὲν τὸ παραδέχομαι . . . ἴλιον . . . εἶμαι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του . . . τὸν ἄνθρωπον καὶ καλόν . . . Νὰ τὸν προδώσω . . . ποτέ . . . δι' ὅλον τὸν κόσμον . . . τὸ ἄσπυρόν μου . . . δὲν βγάζει προδότας . . .

— Ἀρνεῖσαι λοιπόν;

— Ἄρνούμαι.

— Ἄς ὑποθέσωμεν, ὅτι δὲν εἶπα τίποτε, καὶ πισῶμεν!

— Ἄς πισῶμεν!

Καὶ ὁ μὲν Πονηρίδης ἠσθάνετο ἐπὶ μᾶλλον κυεύουσαν αὐτοῦ τὴν μέθην, ὁ δὲ Φίξ, ἐννοῶν ὅτι ἐκ παντὸς τρόπου ἔπρεπε ν' ἀποχωρήσῃ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κυρίου του, ἠθέλησε νὰ καταστήσῃ αὐτὸν ὑπελπίστως ἀρχιστον. Λαβὼν λοιπόν μίαν τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης εὐρίσκωμένων ὀπιογεμῶν καπνοῦργων, ἔθηκεν αὐτὴν εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Πονηρίδου, ὅστις ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὰ χεῖλη του, ἠν ἄνῃψε, καὶ ῥοφήσας μικρὸν ἐξ αὐτῆς, κατέευσε βαρεῖαν τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ ἀρκωτικοῦ.

— Τέλος πάντων! εἶπεν ὁ Φίξ, βλέπων τὸν Πονηρίδην ἀδρανῆ, ὁ κ. Φόγ δὲν θὰ μάθῃ ἐγκαίρως ὅτι ἀναχωρεῖ τὸ *Καρνάτικ*, καὶ ἂν ἀναχωρήσῃ, θ' ἀναχωρήσῃ τοῦλάχιστον χωρὶς τὸν καταπραμένον αὐτὸν γάλλον.

Καὶ πληρώσας τὰ καταναλωθέντα ἐξῆλθε.

[Ἐπειτα συνέχισται.]

Καθ' ἃ ὑπεσχέθημεν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας, μεταξὺδομεν αὐτοῖς κατωτέρω τεμάχιόν τι ἐκ τῆς βραβευθείσης μεταφράσεως τοῦ κ. Ἀγγέλου Βλάχου τοῦ δράματος τοῦ Λέσιγγ «Νάθαν ὁ σοφός.»

Ἡ μετάφρασις τοῦ κ. Βλάχου δημοσιεύεται, ὡς μανθάνομεν, ὅσον οὔπω, χαίρομεν δὲ ὅτι ἡμεῖς πρῶτοι παρέχομεν τὰ πρωτόλεια αὐτῆς εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἐστίας.

Ἡ «Νάθαν» θεωρεῖται ὡς τὸ ἄριστον τῶν δραματικῶν ἔργων τοῦ Λέσιγγ, εἰς οὗ τὰ κριτικὰ ἰδίως συγγράμματα φερίεται ἢ ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ τῆς γαλλικῆς μιμήσεως ἀπαλλαγῆ τῆς γερμανικῆς φιλολογίας καὶ ἢ ἐθιμικωτέρα αὐτῆς διαμόρφωσις. Σκοπὸς τοῦ δράματος τούτου εἰδικὸς (πλὴν τοῦ γενικοῦ, ὃν προτίθετο ὁ Λέσιγγ δι' ὅλων αὐτοῦ τῶν δραματικῶν ἔργων, τοῦ νὰ ὑποδείξῃ δηλαδὴ τὴν προσήκουσαν ὁδὸν ἐν τῷ εἶδει τούτῳ τῆς ποιήσεως) εἶνε ἡ τῆς θρησκευτικῆς ἀνοχῆς ἤτοι ἀνεξιθρησκείας ὑπεραπολογία. Ὁ χριστιανισμός, ὁ ἰουδαϊσμός καὶ ὁ μαωμανισμός, διὰ τριῶν κυρίως προσώπων παριστάμενοι, ἀγωνίζονται τὸ πρῶτον πρὸς ἀλλήλους περὶ μεγαλείου καὶ γενναιοφροσύνης, εἶτα δὲ συμφιλιοῦνται ἐν τῇ τελευταίᾳ πράξει. Τὰ τρία ταῦτα πρόσωπα εἶνε εἰς Τούρκος, εἰς Ἰουδαῖος καὶ εἰς Ναΐτης.¹ Ὁ

1. Ναΐται (Templiers) ἦσαν τάγμα θρησκευτικὸν καὶ ἱποτικόν, ἰδρυθὲν τῷ 1128 ὑπὸ τινων εὐπατριδῶν, ὀρθοθιθέντων νὰ ὑπερασπίζωσι τοὺς εἰς Παλαιστίνην πορευομένους εἰς προσκύνησιν τοῦ Ἁγίου Τάφου. Τὸ τάγμα τοῦτο καθργήθη τῷ 1314, ὅτε πάντες μὲν οἱ ἐν Γαλλίᾳ Ναΐται συνεληφθήσαν ἀδίκως, ὁ δὲ μέγας αὐτῶν μάγιστρος, Ἰάκωβος Molay μετὰ τινων τῶν προϋχόντων τοῦ τάγματος ἐκάθισεν. Ἡ λέξις ἐξ ἧς ὀνομαζόντο εἶνε

Τούρκος εἶνε ὁ Σουλτάνος Σαλαδῖνος παριστάμενος κατὰ τὴν παράδοσιν ὡς τύπος ἱποτικισμοῦ ὁ νέος Ναΐτης περιβάλλεται πᾶσαν τὴν αὐστηρότητα καὶ τὰς λαμπρὰς ἀρετὰς τοῦ τάγματός του, ὁ δὲ Ἰουδαῖος Νάθαν παριστάται ὡς σοφός, πεπειραμένος καὶ ἀγαθὸς γέρον, ὅστις πλουτήσας ἐκ τοῦ ἐμπορίου, διατίθεισι γενναιοδῶρως τὰ πλούτη του εἰς ἐλεῆ καὶ εὐεργεσίας. Φρονεῖ ὅτι πᾶσαι αἱ εἰλικρινεῖς θρησκευτικαὶ δοξασταί εἶνε σεβασταί, καὶ εἰς πάντα ἐνάρετον ἄνθρωπον βλέπει τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ ὁ χαρακτήρ οὗτος παριστάται ὑπὸ μεγάλῃ ἀπλότητι, καὶ τοι δὲ δὲν διαταράσσεται ὑπὸ μεγάλων παθῶν, συγκινεῖται ἰσχυρῶς. Ἐν τούτοις αἱ ἀμεταί αὐταὶ δὲν προφυλάττουσι ποσῶς τὸν Νάθαν ἀπὸ τῶν διωγμῶν. Κινδυνεύει νὰ γῶν ἀρπαζομένην παρ' αὐτοῦ τὴν νέαν, ἣν υἱοθέτησε καὶ περιέβαλεν ἐκ γενετῆς ἢ θλιψίς του δὲ ἐπὶ τῷ ἐπικειμένῳ χωρισμῷ τὸν ἀναγκάζει νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι δὲν εἶνε πατὴρ τῆς, καὶ νὰ διηγηθῆ μετὰ περιπαθοῦς ἀπλότητος, πῶς τὸ πρῶτον ἀνέλαβε τὴν χριστιανὴν κόρην. Νύκτα τινὰ οἱ θρησκομανεῖς χριστιανοὶ κατασφάζουσιν ἐν Γάζῃ πάντας τοὺς ἰουδαίους καὶ ὁ Νάθαν βλέπει ἐνώπιόν του σφαζομένην τὴν σύζυγον αὐτοῦ καὶ καίμενα τὰ ἐπτά του τέκνα. Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας κείται πρηγῆς ἐν τῇ σποδῷ, καταρῶμενος, βλασφημῶν καὶ ὁμνῶν μίτος ἀδιάλλακτον κατὰ τῶν χριστιανῶν. Ὅτε δὲ τέλος κατὰ μικρὸν ἀνακύπτει ἀπὸ τοῦ ἄλλου μοναχὸς τις προσέρχεται καὶ τὸν παρακαλεῖ ν' ἀναλάβῃ τὴν φροντίδα χριστιανοῦ βρέφους ἐγκαταλειμμένου, ὅπερ ὁ γέρον Ἰουδαῖος υἱοθετεῖ. Ἡ εὐσπλαχνία τοῦ Νάθαν, διηγούμενου ταῦτα, τοσοῦτον μᾶλλον συγκινεῖ ὅσῳ ὁ Νάθαν προσπαθεῖ νὰ κρύψῃ τὸ ἀσθημῆμά του. Ἡ μακροθυμία δὲ καὶ ἡ ὑπομονὴ του οὐδόλως ἐλαττοῦνται, καὶ τοι προσβάλλονται αἱ δοξασταί του καὶ ἡ ὑπερηφάνειά του, κατηγορομένου ὅτι ἀνέθρεψε τὴν Ἑκάν ἐν τῇ ἰουδαϊκῇ πίστει. Τέλος μετὰ πολλὰς περιπετείας καθίσταται γνωστὸν ὅτι ὁ Ναΐτης καὶ ἡ νέα θετὴ κόρη τοῦ ἰουδαίου εἶνε ἀδελφοί, ὁ δὲ Σουλτάνος θεὸς αὐτῶν.

Ἡ δημοσιευομένη κατωτέρω Ε' Σκηνὴ τῆς Β' πράξεως ἐκτίθει τὴν πρώτην συνέντευξιν τοῦ Νάθαν καὶ τοῦ Ναΐτου, σώσαντος τὴν Ἑκάν ἐκ πυρκαϊᾶς, ἀποφεύγοντος δὲ τῶς πᾶσαν μετ' αὐτῆς συνέντευξιν καὶ πᾶσαν παρ' αὐτῆς ἔκφρασιν εὐγνωμοσύνης. Σ. τ. Δ.

ΠΡΑΞΙΣ Β'.—ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΝΑΘΑΝ, καὶ μετ' ὀλίγον ΝΑΪΤΗΣ

ΝΑΘΑΝ

Σχεδὸν φοβοῦμ' αὐτὸν τὸν ἀγριάνθρωπον, καὶ ἡ τραχεῖα ἀρετὴ του μὲ πτοεῖ.

Εἷς ἄνθρωπος ἐν τούτοις νὰ στενωχωρῆ τοσοῦτον ἄλλον ἄνθρωπον!—Ἄ! ἔρχεται.

Μὰ τὸν Θεόν! ὁ νέος οὗτος φαίνεται

ἀνὴρ. Μ' ἀρέσκει τ' ἀγαθὸν καὶ ἀλαζὸν

βλέμμα του, καὶ τὸ βῆμά του τὸ εὐσταθές.

Πικρὸς εἶν' ἴσως ὁ φλοιὸς του, . . . πλὴν πικρὸς

δὲν εἶνε ὁ πυρὴν του βέβαια. Ἄλλὰ

κάπου ἐγὼ τοιοῦτον εἶδα πρόσωπον . . .

— Συγγνώμην, Φράγκε εὐγενῆ!

ΝΑΪΤΗΣ

Τί πράγμα; τί;

ΝΑΘΑΝ

Μὲ συγχωρεῖτε, ἄν . . .

ΝΑΪΤΗΣ

Τί, ἰουδαῖε, τί;

Temple, ἤτοι: Ναός, ἐννοεῖται δὲ ἡ ἐκκλησία τοῦ Πατριάρχου Τάφου ἐν Ἱεροσολύμοις.

ΝΑΘΑΝ

... Ἐχω τὴν τόλμην νὰ σὰς ἐμιλήσω . . .

ΝΑΪΤΗΣ

νὰ σ' ἐμποδίσω δύναμαι; Ὁμίλει! πλὴν ὄχι πολλά.

Μὴ

ΝΑΘΑΝ

Σταθῆτε! μὴ παρέρχεσθε τόσον ταχέως καὶ περιφρονητικῶς ἐνώπιον ἐκείνου, ὅστις διαρκῆ εὐγνωμοσύνην σὰς ὀφείλει.

ΝΑΪΤΗΣ

Πῶς αὐτό;

— Ἄ! τὸ μαντεύω! Εἶσαι ἴσως . . .

ΝΑΘΑΝ

Λέγομαι

Νάθαν· τῆς κόρης πατὴρ εἶμαι, ἦν ὑμῶν ἡ γενναιότης ἔσωσεν ἐκ τῶν φλογῶν. Κ' ἔρχομαι. . .

ΝΑΪΤΗΣ

Νὰ μ' εὐχαριστήσης; Περιττόν!

Πολλὰς ὡς τώρα δυστυχῶς ὑπέφερα εὐχαριστήσεις διὰ τὸ μικρὸν αὐτὸ πρᾶγμα. Καμμίαν εὐχαρίστησιν λοιπὸν δὲν μοῦ ὀφείλεις. Μήπως ἤξευρα ἐγώ, ὅτι ἐκεῖν' ἡ κόρη ἦτο ἡ θυγάτηρ σου; Καθῆκον τοῦ ναίτου εἶνε πάντοτε νὰ τρέχ' εἰς τοῦ τυχόντος τὴν βοήθειαν, δσάκις κινδυνεύει· καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ μοῦ ἦτο τότε μέγα βᾶρος ἡ ζωὴ. Ὡστε προθύμως, εὐχαρίστως ἔδραξα τὴν εὐκαιρίαν, καὶ τὴν ἐκινδύνευσα διὰ νὰ σώσω ἄλλην, ἔστω ἡ ζωὴ ἂν ἦτο ἰουδαίας.

ΝΑΘΑΝ

Μέγα! μέγα . . . πλὴν

φρικῶδες! Ὅμως ἐννοῶ τοὺς λόγους σας. Τὸ μετριόφρον μεγαλεῖον κρύπτεται ὑπὸ τὴν φρίκην ἵνα μὴ θαυμάζεται! Ἄλλὰ, ἐὰν τὸν φόρον ἀποστρέφεται τοῦ θαυμασμοῦ, . . . αἱ! ποῖον θέλει ἄρα γε; — Ἐὰν δὲν ἦσθε ξένος καὶ αἰγμάλωτος, ἰππότα μου, βεβαίως τόσον τολμηρῶς δὲν θὰ ἠρώτων. Λέγετε, προστάξατε, . . . τί δύναμαι νὰ πράξω διὰ σας;

ΝΑΪΤΗΣ

Οὐδέν!

ΝΑΘΑΝ

Πλούσιος εἶμαι!

ΝΑΪΤΗΣ

Ἰουδαῖος πλούσιος δὲν εἶνε διὰ τοῦτο καὶ καλλίτερος τῶν ἄλλων.

ΝΑΘΑΝ

Ἄν ἐν τούτοις ἔχη κατὶ τί καλλίτερόν των, — πλούτη — δύνασθε, θαρρῶ, νὰ τὸ ὠφελῆθῃτε.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἐστω, δὲν ἄρνούμ' αὐτό.

Καὶ δὲν ἄρνούμαι χάριν τοῦ μανθίου μου. Ὅταν τριβῆ τοσοῦτον, ὥστ' ἀδύνατος νὰ γείνη ἡ ῥαφή καὶ τὸ ἐμβάλλωμα, ἔρχομαι τότε, καὶ δανείζομ' ἀπὸ σὲ διὰ τὸν νέον, ὕφασμα ἢ χρῆματα. Μὴ σκυθρωπάξῃς τόσον. Ἐσο ἡσυχος. Δὲν εἶν' ἀκόμη εἰς τὰ τελευταῖά του. Κρατεῖ ἀκόμη, βλέπεις, ἀρκετά. Αὐτὴ ἡ ἄκρα μόνον ἔχει μίαν ἄσχημην κηλίδα. Εἶνε καύσιμον. Τὸ ἔπαθεν ὅτ' ἔσωσα τὴν κόρην σου ἀπὸ τὸ πῦρ.

ΝΑΘΑΝ

(δραττων τὴν ἄκραν τοῦ μανθίου του καὶ θεωρῶν αὐτὴν) Περὶεργον! Ἐν καύσιμον, μία κηλὶς καλλίτερα νὰ λέγη περὶ τοῦ ἀνδρός παρὰ τὸ ἴδιόν του στόμα. Ἦθελα νὰ τὴν φιλήσω τώρα τὴν κηλίδ' αὐτὴν. — Μὲ συγχωρεῖτε! δὲν τὸ ἤθελα.

ΝΑΪΤΗΣ

Τί; τί;

ΝΑΘΑΝ

Ἐσταξ' ἐν δάκρυ! . . .

ΝΑΪΤΗΣ

Δὲν πειράζει τίποτε.

Τόσαι σταγόνες ἔπεσαν ἐπάνω του ὡς τώρα . . . (πλὴν νὰ μὲ ταραττῆ ἤρχισεν αὐτὸς ὁ ἰουδαῖος).

ΝΑΘΑΝ

Ἦ! ἂν εἶχατε

τὴν καλωσύνην, τὸν μανθῖον σας αὐτὸν νὰ στείλειτ' ἅπαξ εἰς τὴν κόρην μου.

ΝΑΪΤΗΣ

Πρὸς τί;

ΝΑΘΑΝ

Κ' ἐκεῖνη νὰ φιλήσῃ τὴν κηλίδ' αὐτὴν, ἀφοῦ τὰ γόνατά σας μάτην πρὸ καιροῦ ἐπιθυμεῖ νὰ σφίγῃ μὲ τὰς χεῖράς της.

ΝΑΪΤΗΣ

Πλὴν . . . ἰουδαῖε . . . — Νάθαν ὀνομάζεσαι; — Πλὴν . . . Νάθαν — εἶνε ἀληθῶς οἱ λόγοι σου πολὺ καλοὶ . . . ὀλίγοι, καὶ μὲ ἔννοϊαν. Εἶμ' εἰς ἀμνηχανίαν . . . — Εἶν' ἀλήθεια . . . πῶς . . . ἤθελα . . .

ΝΑΘΑΝ

Κρυφθῆτε, . . . προσποιήθητε, . . .

ὅπως καὶ ὅσον θέλετε. Σὰς ἐννοῶ. Ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ τιμιότης σας φιλόφρων νὰ φανῆτε δὲν ἐπέτρεπον. Ἡ κόρη ἦτο ὅλη αἰσθημ' ἀφ' ἐνός· ὁ γυναικεῖος πρεσβευτὴς της πρόθυμος εἰς ὅλα ἀφ' ἑτέρου . . . κ' ἔλειπ' ὁ πατὴρ μακράν. Σεῖς μόνος τότε ἐπροστατεύσατε τὸ ἀγαθὸν της ὀνομα, κ' ἐφύγετε τὸν πειρασμόν, τὴν νίκην ἀποφεύγοντες. Καὶ δι' αὐτὸ ἀκόμη σὰς εὐγνωμονῶ.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὁμολογῶ, γνωρίζεις πῶς ὀφείλουσι
νὰ σκέπτοντ' οἱ ναῖται.

ΝΑΘΑΝ

Πῶς ; μόνον αὐτοί ;
Ὁφείλου μόνον ; καὶ τ' ὀφείλου, ἐπειδὴ
τοῦ τάγματός των εἶν' αὐτὸ παράγγελμα ;
Ἐγὼ ἤξεύρω, οἱ χρῆστοι πῶς σκέπτονται,
κ' ἤξεύρω, ὅτι εἶνε πανταχοῦ χρῆστοι !

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄλλὰ, ἐλπίζω, μὲ τινὰς διαφοράς.

ΝΑΘΑΝ

Χρωμάτων, ἐνδυμάτων, ἀναστήματος.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄλλ' εἶνε ὁμως, πού ὀλίγοι, πού πολλοί.

ΝΑΘΑΝ

Δὲν εἶν' αὐτὴ σπουδαία ἡ διαφορά.
Ὁ ἄνθρωπος ὁ μέγας θέλει γῆν πολλὴν
παντοῦ· καὶ ὅταν τύχουν πλείονες ὁμοῦ,
ὡς πυκνοφυτευμένα δένδρα, θραύουσιν
ὁ εἷς τοὺς κλάδους τοῦ πλησίον. Μέτριοι,
ὅπως ἡμεῖς, ὑπάρχουν ἄφθονοι παντοῦ.
Ἄλλὰ δὲν πρέπει νὰ προπηλακίζωσιν
ὁ εἷς τὸν ἄλλον· πρέπει ἡσυχᾶ
ὁ κλάδος μὲ τὸν ἄλλον κλάδον νὰ συζῆ,
καὶ τὸ μικρὸν τῆς κορυφῆς κλωνάριον
νὰ μὴ φαντάζετ' ὅτι δὲν ἐφύτρωσε
κ' ἐκεῖνο ἀπὸ χῶμα.

ΝΑΪΤΗΣ

Ὁραιότατα !

Ἡξεύρεις ὁμως ποῖος πρῶτος τῶν λαῶν
ἐπροπηλάκισ' ἄλλους ; ποῖος πρῶτιστα
λαὸς ὠνόμασ' ἑαυτὸν τὸν ἐκλεκτὸν
λαόν ; Πῶς θέλεις τόρα ; Ἄν δὲν τὸν μισῶ,
δύναμαι ὁμως νὰ μὴ τὸν περιφρονῶ
δι' αὐτὴν ὄλην τὴν ἀλαζονείαν του ;
Ἄλαζονείαν, ἣν ἐκκληροδότησεν
εἰς πάντα μουσουλμάνον καὶ χριστιανόν :
ὅτ' εἶνε μόνος ὁ θεὸς του ἀληθῆς ;
Θαυμάζεις ἴσως, πῶς ἐγὼ, χριστιανός,
καὶ μάλιστα ναῖτης, οὕτως ὀμιλῶ.
Πλὴν πότε, ποῦ, ἂν ὄχι τόρα καὶ ἐδῶ
μυσαρωτέρα κατεφάν' ἡ εὐλαβῆς
αὐτὴ μανία, καθ' ἣν ἕκαστος φρονεῖ
ὅτ' εἶνε ὁ θεὸς του ὁ καλλίτερος,
καὶ θέλει τὸν θεόν του τὸν καλλίτερον
τὸν κόσμον ; — Ὅστις τόρα τέλος καὶ ἐδῶ
τοὺς ὀφθαλμούς του δὲν ἀνοίξῃ εἰς τὸ φῶς . . .
— Πλὴν τί μὲ μέλει ; Ἄδιάφορον. Τυφλὸς
ἄς μείνῃ ὅστις θέλει. — Σὺ λησμονῆσε
ὅ, τ' εἶπα. Ἄφρησέ με.

(θέλει νὰ φύγῃ)

ΝΑΘΑΝ

Δὲν ἤξεύρετε,
πῶς ἔτι μάλλον τόρα θὰ προσκολληθῶ

εἰς σᾶς ; Ἐλάτε . . . πρέπ' ἡμεῖς νὰ ἤμεθα
φίλοι. Περιφρονεῖτε, ὅσον θέλετε,
τὸ ἔθνος μου· κανεῖς μας δὲν ἐξέλεξε
τὸ ἔθνος του, καὶ οὔτε σεῖς οὔτε ἐγὼ
τὸ ἔθνος μας ἀποτελοῦμεν. Ἐπειτα,
τί λέγετ' ἔθνος ; Εἶνε οἱ χριστιανοὶ
καὶ οἱ ἔβραῖοι ἀρά γε πλείοτερον
χριστιανοὶ κ' ἔβραῖοι παρὰ ἄνθρωποι ;
— Τί εὐτυχία, ἂν καὶ σεῖς ἰππῶτα μου
εἰς εἴσθε ἐξ ἐκείνων, οὓς ἀρκεῖ αὐτὸ
καὶ μόνον, ὅτι ὀνομάζοντ' ἄνθρωποι.

ΝΑΪΤΗΣ

Εἴμ' ἐξ ἐκείνων, Νάθαν ! ναί, μὰ τὸν Θεόν !
Δός με τὴν χειρὰ σου. Ἐντρέπομ' ἀληθῶς,
ὅτι ἐπὶ στιγμὴν σὲ παρεγνώρισα.

ΝΑΘΑΝ

Ἐγὼ ἐξ ἐναντίας χαίρω δι' αὐτό.
Εἰς τὰ κοινὰ σπανίως ἀπατάται τις.

ΝΑΪΤΗΣ

Ἄλλὰ δυσκόλως λησμονεῖ τὰ σπάνια.

ΣΠΟΥΔΑΣΤΟΥ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

Ἐν Μονάχῳ, 31 Μαρτίου 1879.

Β'

Ἡ μεγάλη ἐβδομάς. — Ἐρνέστος Ῥενάν. — Σοφὴ ἐρ-
μηνεῖα. — Ἐφαρμογαὶ τηλεφώνου. — Ἀποτυχία Ἐδι-
σων. — Ἐκδρομὴ εἰς τὸν πόλον δι' ἀεροστάτου. —
Ἐξερεῦνησις Ἀφρικῆς. — Ὁ γῦρος τῆς γῆς.

Τὴν ἐωλοκρασίαν τῆς ζυθοποτικῆς πανηγύ-
ρεως τοῦ Σωτήρος, διεδέχθη κατάνυξις καὶ προ-
σευγῆ. Ἐπέστη ἡ μεγάλη ἐβδομάς, καὶ εὐλαβῆς
πλήθος πληροῖ τὰς ἐκκλησίας, ἐν αἷς μουσικῆ
σευνῆ καὶ ἐπιβάλλουσα ἐξαιρεῖ τὸν νοῦν καὶ φέρει
εἰς συντριβὴν τὴν καρδίαν. Αἱ τελεταὶ τῆς με-
γάλῃς ἐβδομάδος ἐνέχουσι καὶ ἐνταῦθα οὐ σμι-
κρὸν ἐνδιαφέρον, ἂν καὶ τὸ Μόναχον ὑπολείπεται
ἄλλων καθολικῶν πόλεων κατὰ τὴν λαμπρό-
τητα καὶ τὸ περίεργον αὐτῶν. Κυρίως δ' ἀρχον-
ται κατὰ τὴν μεγάλῃν Πέμπτην, τὴν *Gründonnerstag*, καθ' ἣν σι-
γῶσιν οἱ κῶδωνες τῶν ἐκκλησιῶν, διότι μετα-
βαίνουσιν ἐπὶ πτερούγων ἀνέμων εἰς Ῥώμην, ἵνα
εὐλογηθῶσιν ὑπὸ τοῦ Πάπα, καὶ μόλις τὴν ἐ-
σπέραν τοῦ Σαββάτου ἐπιστρέφουσιν ἐκεῖθεν.
Τὴν πρῶταν τῆς Πέμπτης τελεῖται ἐν τοῖς ἀνα-
κτόροις πανηγυρικῶς ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ
αὐτάρχου ἢ πλῆσις τῶν ποδῶν δώδεκα πρὸς
τοῦτο ἐκλελεγμένων γερόντων, ὑποκρινομένων
τοὺς Ἀποστόλους. Οἱ ἔφρεταινοι εἶχον ἐν συνόλῳ
ἡλικίαν ἐτῶν 1074. Ἀφ' οὗ ἐπλυνε τοὺς πόδας
των εἰς τῶν ἀνωτέρων κληρικῶν, ἐνέδυσαν αὐ-
τοὺς νέα ἱμάτια καὶ τοὺς ἀπέπεμψαν μετὰ δώ-
ρων. Ἡ παρωδία αὕτη τοῦ μυστικοῦ δείπνου
εἶνε συνήθης εἰς τὰ καθολικὰ ἔθνη, κατ' ἐξοχὴν
δὲ μεγαλοπρεπέστατα τελεῖται ἐν Ῥώμῃ ὑπὸ
τοῦ Πάπα, καὶ ἐν Βιέννῃ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος.
Ἐτελεῖτο δὲ καὶ ἐν τῇ ἀνατολικῇ ἐκκλησίᾳ ὑπὸ